

Harriet Evans

*Terug naar het
grote huis*

Martha kijkt terug op een bijna perfect leven...
maar wat zal er gebeuren als ze haar grote geheim onthult?

ISBN 978-90-225-7658-8

ISBN 978-94-023-0603-3 (e-boek)

NUR 302

Oorspronkelijke titel: *A Place for Us*

Oorspronkelijke uitgever: Headline Publishing Group

Vertaling: Hilke Makkink

Omslagontwerp: Johannes Wiebel | Punchdesign, München

Omslagbeeld: Shutterstock.com

Zetwerk: ZetSpiegel, Best

© 2014 Harriet Evans

Nederlandstalige uitgave © 2016 Meulenhoff Boekeryj bv, Amsterdam

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor Bea en Jockey, met veel liefs

Deel 1

De uitnodiging

*De familie – die geliefde octopus, aan wiens tentakels we nooit
helemaal kunnen ontsnappen, diep in ons hart ook niet willen
ontsnappen.*

– Dodie Smith, *Dear Octopus*

Martha

Augustus 2012

De dag waarop Martha Winter besloot om de knuppel in het hoenderhok te gooien, begon als elke andere dag.

Ze stond vroeg op. Dat deed ze altijd al, maar de laatste tijd sliep ze slecht. Ze was deze zomer soms al om vijf uur 's ochtends op en aangetrokken: te veel aan haar hoofd. En in bed liggen piekeren had toch geen zin.

Die ochtend werd ze om half vijf wakker. Nog terwijl ze haar ogen opende en de herinneringen haar hoofd vulden, bedacht Martha dat haar onderbewustzijn gewoon wist hoe groots het was wat ze zou gaan doen. Ze ging rechtop zitten en rekte zich uit, voelde de pijnlijke botten, de pijnscheut in haar knie. Toen pakte ze haar oude, zijden, met pauwenveren bedrukte ochtendjas, liep zachtjes de slaapkamer door, zoals altijd de krakende vloerplank ontwijkend, en sloot de deur zacht achter zich.

Maar David was er niet. Hoewel ze de nachten die ze apart doorbrachten kon tellen op de vingers van een hand, was dit er een. Hij was in Londen voor die tentoonstelling, en Martha wilde haar plan vandaag dus in gang zetten, voordat hij terug zou komen en haar ervan zou weerhouden.

Het was eind augustus en de zon kwam nog altijd vroeg op boven de heuvels van Winterfold, het oranje-roze licht gefilterd door de bomen. *Binnenkort*, leken die te fluisteren, wanneer de wind 's nachts door de bladeren waaide. Binnenkort zullen wij verdorren en sterven, zoals we allemaal op een gegeven moment zullen sterven. De zomer liep tenslotte ten einde en de Grote Beer stond al aan de westelijke hemel. 's Avonds was de kou al voelbaar in de lucht.

Was het omdat de herfst eraan zat te komen? Of haar tachtigste verjaardag? Wat maakte dat ze ineens per se de waarheid wilde ver-

tellen? Zelf dacht ze dat het misschien kwam door die tentoonstelling volgend jaar. ‘David Winter’s War’, moest die gaan heten. Dat was waarvoor hij gezegd had dat hij naar Londen moest, voor een afspraak met de galerie, om zijn oude tekeningen te bekijken.

Martha wist dat het een leugen was. Ze kende David en ze wist wanneer hij loog.

Dat was wat dit allemaal in gang gezet had. Iemand in een galerie in Londen, die besloten had dat het tijd was voor zo’n tentoonstelling, niet wetend wat voor schade dat zou aanrichten. Zo naïef om maar te denken dat het verleden dood en begraven was en geen kwaad meer kon. ‘Heeft David Winter niet een aantal mooie tekeningen van gebombardeerd Londen gemaakt?’ – ‘David Winter? Van de Wilbur-strips?’ – ‘Die ja.’ – ‘Jeetje, geen idee, hoe oud is die man inmiddels? Waar kwam hij ook alweer vandaan?’ – ‘East End, dacht ik. Zou interessant kunnen zijn. Eens iets anders dan striphondjes.’ – ‘Goed idee. Ik zal hem schrijven en het vragen.’ Waarna de plannen gesmeed en de gebeurtenissen in gang gezet waren en de waarheid langzaam maar onverbiddeijk zeker aan het licht zou komen.

Martha zette een pot thee voor zichzelf, zoals elke ochtend, zachtjes voor zich uit zingend. Ze zong graag, Ze gebruikte altijd dezelfde mok, blauw-wit gestreept, haar knoestige vingers om het hete aardewerk gekromd. Ze had de tijd nu om thee te drinken, liters thee, en dan het liefst zo sterk mogelijk. *Thrutchy*, zo noemde Dorcas het. Een echt Somerset-woord; Martha had het voor het eerst gehoord tijdens de oorlog. In 1939, op haar zevende, was ze geëvacueerd naar Bermondsey. Op een dag was ze simpelweg op de trein gezet en de volgende ochtend was ze wakker geworden in een vreemd huis met uitzicht op alleen maar bomen. Het had net zo goed de maan kunnen zijn. Huilend was Martha naar beneden gelopen en daar had ze Dorcas zien zitten, aan een tafel zoals deze. ‘Kopje thee, lieve kind? Lekker thrutchy.’

Lang geleden. Martha dronk haar eerste mok thee helemaal op, waarna ze haar pennen en het gladde, witte papier klaarlegde. In afwachting van het moment waarop ze zichzelf in staat voelde om te schrijven.

Zoveel jaren nu al in dit vriendelijke, solide huis, elke vierkante centimeter met zorg gebouwd, met liefde gerestaureerd. Vijfenveertig jaar woonden ze er nu. Eerst was Martha bang geweest dat ze het niet aan zouden kunnen. Het was een bouwval geweest toen ze het voor het eerst gezien hadden; de traditionele lambrisering verscholen onder groene verf, verrotte vloerplanken, de tuin één grote, schimmelige composthoop.

‘Dit zie ik niet zitten,’ had ze tegen David gezegd. ‘Dit kunnen we nooit betalen.’

‘Ik zorg voor het geld, Em,’ had hij geantwoord. ‘Ik vind wel een manier. We moeten hier wonen. Het is een teken.’

De kinderen hadden opgewonden rondgerend, kleine Florence als een aapje, kwetterend van opwinding, Bill door de ramen naar buiten kijkend en roepend: ‘Er ligt hier een enorme dode rat en hij is al aan-gevreten! Kom kijken!’ Zelfs Daisy’s gezicht had gestraald bij het zien van de ruimte, waarin Wilbur zou kunnen rondrennen.

‘Maar hebben jullie wel genoeg geld?’ had ze bezorgd gevraagd. Daisy had alweer te veel gehoord, Martha wist het.

En David had zijn dochter in zijn armen getild en gezegd: ‘Dat ga ik verdienen, kleintje. Ik ga het gewoon verdienen. Is zo’n huis als dit dat niet waard?’

Nooit zou Martha vergeten wat Daisy daarop antwoordde. Ze had gesparteld om weer neergezet te worden, haar armen over elkaar heen geslagen en gezegd: ‘Nou, ik vind het maar niks hier. Het is veel te mooi. Kom mee, Wilbur.’

Waarna ze het huis weer in gerend was en Martha en David elkaar aangekeken hadden en in lachen uitgebarsten waren.

‘Ja, hier moeten we wonen,’ had ze gezegd, terwijl ze het warme zonlicht op haar hoofd voelde en de kinderen opgewonden hoorde gillen.

David had geglimlacht. ‘Ik kan het amper geloven, jij?’

‘Zullen we ze vertellen waarom?’

Haar man had haar gekust en over haar wang geaaid. ‘Nee, doe maar niet. Dat blijft ons geheimpje.’

Nu hadden ze het geld, natuurlijk, maar toen niet. David was de

tekenaar van Wilbur de hond en Daisy, het kleine meisje dat dacht dat ze hem begreep. Elk huishouden had inmiddels wel een Wilbur-theedoek, -etui, of -stripboek. Maar toen was Wilbur nog iets in de toekomst en hadden de Winters niet veel, behalve elkaar. Alleen Martha en David wisten wat ze hadden moeten doorstaan om tot dat moment op die warme dag in 1967 te komen, waarop ze besloten om Winterfold te kopen.

Ze was helemaal niets vergeten, niets van wat er daarvoor gebeurd was en niets van wat er nadien plaatsgevonden had. In elke familie ontstaan wel geheimen, sommige klein, kleine leugentjes, stomme grapjes. Maar sommige waren groot, te groot in ieder geval voor haar om nu nog te kunnen dragen.

De ochtendzon stond inmiddels boven de bomen. Martha bewoog zich door de keuken, wachtend tot de thee getrokken was. Lang geleden al had ze geleerd wat geduld was en dat het hebben van kinderen je afremt, langzaam de droom van een eigen carrière afpakt. Ook zij had een kunstenaar willen zijn, net zoals haar echtgenoot. Maar elke zwangerschap had haar aan huis gekluisterd. Slapeloze nachten waarin ze op haar zij lag en de baby voelde bewegen, met pijn in de rug en kortademig, en met niets anders te doen dan wachten op de komst van het kind. En intussen werd je ouder en langzamer en werden die baby's groot en verlieten het huis. Je kon ze nog zo proberen vast te houden, maar op een dag vertrokken ze, dat was net zo zeker als de opkomst van de zon iedere ochtend.

Hoewel Bill er nog steeds was, zei ze tegen zichzelf. Maar hij was anders, niet de man die ze gedacht had dat hij zou worden. Hij was bijna acht geweest toen ze naar Winterfold verhuisd waren. Daisy en Florence hadden zich de hele dag in de tuin vermaakt, of in de boomhut in het bos, waar ze vrienden, zand en verhalen verzamelden. Maar Bill bleef meestal binnen, spelend met zijn Meccano of zijn bootjes, of lezend in een boek. Af en toe kwam hij de keuken of de woonkamer in, zijn lieve, serieuze gezichtje hoopvol: 'Hallo, mama. Gaat het? Kan ik je met iets helpen?'

En Martha, die dan net bezig was met het repareren van een stekker of het dichtstoppen van een muizenhol, want er was altijd wel iets

te doen in dit huis, glimlachte dan omdat ze wist dat Bill zijn bezoekje aan haar zo lang mogelijk uitgesteld had, de minuten geteld had, omdat hij het liefst altijd bij haar wilde zijn, maar ook wist dat dat niet mogelijk was. Omdat het kinderachtig was en Daisy hem er al mee plaagde, om nog maar te zwijgen van de jongens op school. Dus wanneer ze maar even de kans zag gaf Martha hem een knuffel en iets om te doen: afwassen, groenten snijden. Waarbij ze allebei net deden alsof hij hier eigenlijk helemaal niet wilde zijn, dat hij alleen maar wilde helpen. Waar was hij nu, die ernstige jongen met zijn bruine ogen, die haar hart elke dag een beetje gebroken had van liefde?

Hij was tenminste nog in de buurt, in tegenstelling tot haar dochters. Na Bill kwam Daisy en op het moment dat ze haar in Martha's armen gelegd hadden, die eerste keer dat ze in die groene ogen gekeken had, die zo leken op die van haarzelf, had ze haar herkend. Al die woedende, wisselende gezichtsuitdrukkingen, haar hang naar alleen zijn, haar kleine plannetjes, ze had het allemaal begrepen. Daisy was het enige waarover Martha en David het ooit grondig oneens geweest waren, in zestig jaar tijd. Mensen begrepen haar niet. Maar ze had bewezen dat ze gelijk had, of niet?

'Daisy? O, met haar gaat het prima. We horen alleen niet zoveel van haar tegenwoordig. Ze heeft het heel druk en het is moeilijk om contact te krijgen met het gebied waar ze werkt. Af en toe stuurt ze een berichtje. Maar we zijn zo trots op haar.' Een mooi verhaaltje, dat wist ze: met Daisy was alles goed. Daisy was anders dan de mensen dachten. Terwijl Florence... Martha had soms het gevoel dat Florence een giraf was binnen een gezin van palingen. Ze hield van haar, was enorm trots op haar, jaloers op haar intellect en passie en op wat ze geworden was, tegen alle verwachtingen in, zo helemaal zichzelf, maar soms wou ze dat ze niet zo... Florence was.

Bill, Daisy, Florence. Martha maakte zichzelf wijs dat ze van al haar kinderen evenveel hield, maar diep van binnen had ze een soort versje: Bill was haar eerstgeborene, Daisy haar eerste meisje en Florence was van David. Ze wist dat het verschrikkelijk klonk, maar het versje bleef maar terugkomen. Ze merkte dat ze het in haar hoofd opzegde terwijl

ze in de tuin aan het wieden was, naar het dorp liep, of haar tanden poetste. Als een liedje dat in je hoofd zit, alsof iemand het afdraaide terwijl ze sliep elke nacht. Ze merkte dat ze als de dood was dat iemand in haar hart zou kunnen kijken en zou zien wat ze gedaan had. Maar de tijd van geheimen was nu voorbij. Het ging gebeuren. Binnenkort zou alles aan het licht komen.

Zou iemand nog terug willen komen, nadat de waarheid naar buiten gekomen was? Al jarenlang hadden ze een vast entertainmentprogramma op Winterfold. Hun kerstborrel was in de wijde omgeving de belangrijkste happening op het programma: glühwein uit een gigantische pan op de Aga, Martha's beroemde peperkoeksterren, die aan linten in de enorme kerstboom hingen, die al jaren op dezelfde plek bij de openslaande deuren in de woonkamer stond. De borrel op Valentijnsdag, waarbij de kinderen hartvormige sandwiches uitdeelden en de gasten te veel sloe gin dronken, waardoor het tijdens de wandeling terug naar het dorp 's avonds laat nogal eens tot amoureuze uitstapjes kwam (tiener Bill, die op een avond teruggekomen was van een ander feestje, bezwoer dat hij gezien had hoe mevrouw Talbot van het postkantoor en mevrouw Ackroyd, de uitbaatster van *The Green Man*, hadden staan kussen achter het bushokje). Vuurwerk tijdens *Guy Fawkes Night* in november, een enorm populaire eierzoektocht met Pasen, en dan het jaarlijkse zomerfeest in augustus, waar de mensen hun vakanties omheen planden: met een grote partytent op het gazon en papieren lantaarns langs de oprit.

Niets was er veranderd, zelfs niet na dat vreselijke zomerfeest van 1978 of was het '79? In ieder geval was dat legendarisch geworden. Het was gewoon altijd bijzonder bij Martha en David. Hun huis was prachtig, het eten heerlijk, het gezelschap altijd gezellig en warm. Martha deed er alles aan om je het gevoel te geven dat je welkom was. Wie je ook was. Of je nu de televisieactrice was die in de villa boven op de heuvel woonde, of de postbode die tijdens de zomermaanden altijd even stopte voor een praatje over cricket met meneer Winter. Iedereen hoorde erbij. Het enige wat David en zij altijd gewild hadden was een thuis creëren, een plek zo anders dan hun verleden. Hun

kinderen een jeugd geven die ze zich zouden blijven herinneren. Hard werken. Gelukkig zijn.

Een merel hipte tussen de kruiden in haar tuin, zijn gele snavel pikkend in de aarde. Hij keek op en staarde met zijn heldere kraalogen naar Martha, die nu bij het raam zat, pen in de aanslag. Ze bleef hem aankijken totdat hij weer in de struiken verdween. Ze nam nog een slokje van haar thee, stelde het nog even uit. Genoot nog even van die laatste rustige momenten. Omdat ze wist dat ze, zodra ze begon te schrijven, iets in gang zou zetten, een tijdbom die wachtte om tot ontploffing te komen. Ze zou de uitnodigingen op de bus doen en het feest zou plaatsvinden en zij, Martha, zou hen eindelijk allemaal kunnen vertellen wat ze gedaan had. Waarna niets meer hetzelfde zou zijn.

Een eenzame traan drupte op de versleten keukentafel. Ze rechte haar rug en zei tegen zichzelf: 'Kom op, meid. Het is tijd.'

Voorzichtig kraste de pen over het papier, rechte en gekrulde lijnen, die ten slotte samen iets vormden, een huis, een laag, langgerekt huis: het dak, de houten balken, de oude voordeur. Eronder schreef ze in sierlijk handschrift:

*David & Martha Winter
hebben het genoeg u uit te nodigen voor
een feest ter ere van Martha's 80ste verjaardag*

*Er zal een belangrijke mededeling gedaan worden
We hopen dus dat u erbij kunt zijn*

*Een drankje met vrienden, vrijdag 23 november 2012, 19.00 uur
Lunch voor alleen de familie op zaterdag 24 november, 13.00 uur*

Winterfold, Winter Stoke, Somerset

R.S.V.P.